

Domácí násilí II.

**Shrnutí základních výsledků reprezentativního výzkumu
pro občanské sdružení Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s.**

Červenec 2006

Prosíme, aby ve všech citacích byl uváděn tento zdroj:

„STEM pro Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR“

OBSAH

	STRANA
ÚDAJE O VÝZKUMU	4
VĚCNÉ ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU	5
VÝSLEDKY VÝZKUMU	6
I. Povědomí o domácím násilí	6
II. Postoje k domácímu násilí	9
III. Zkušenost s násilím mezi partnery	15
IV. Názory na opatření proti domácímu násilí	21
SHRNUTÍ	24

ÚDAJE O VÝZKUMU

Typ výzkumu:	sociologický reprezentativní výzkum
Cílová skupina:	obyvatelé ČR starší 15ti let
Metoda výběru:	kvótní výběr podle kritérií pohlaví, věku, vzdělání, regionu a velikostního pásma bydliště
Technika dotazování:	standardizované rozhovory „face to face“ provedené školenými tazateli STEM
Konání výzkumu:	červenec 2006
Výsledný soubor:	1 690 respondentů

VĚCNÉ ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU

I. Povědomí o domácím násilí

- § znalost pojmu „domácí násilí“
- § představy o četnosti výskytu domácího násilí v ČR
- § vnímání příčin domácího násilí
- § představy o aktérech a obětech domácího násilí
- § informovanost o způsobech reakce na domácí násilí a možnostech pomoci

II. Postoje k domácímu násilí

- § postoje k domácímu násilí jako společenskému jevu
- § násilí vůči blízkému člověku versus násilí vůči cizí osobě, rozeznání domácího násilí
- § domácí násilí jako privátní a společenský problém
- § schopnost rodiny vyrovnávat se s domácím násilím
- § role státu a okolí (příbuzní, sousedé, lékař, policie, atd.)
- § ideální modely chování oběti domácího násilí
- § osobní ochota a schopnost pomoci

III. Zkušenost s domácím násilím mezi partnery

- § přímá (osobní) a zprostředkovaná (z doslechu) zkušenost
- § ochota vypovídat o zkušenostech s domácím násilím
- § charakter přímé (osobní) a zprostředkované (z doslechu) zkušenosti
- § identifikace forem a podoby partnerského násilí
- § přítomnost dětí jako svědků domácího násilí
- § chování oběti
- § účinnost jednotlivých zdrojů pomoci oběti partnerského násilí (policie, lékaři, psychologové, příbuzní a známí)
- § prostředí a charakteristika aktérů domácího násilí

IV. Reflexe opatření na ochranu proti domácímu násilí

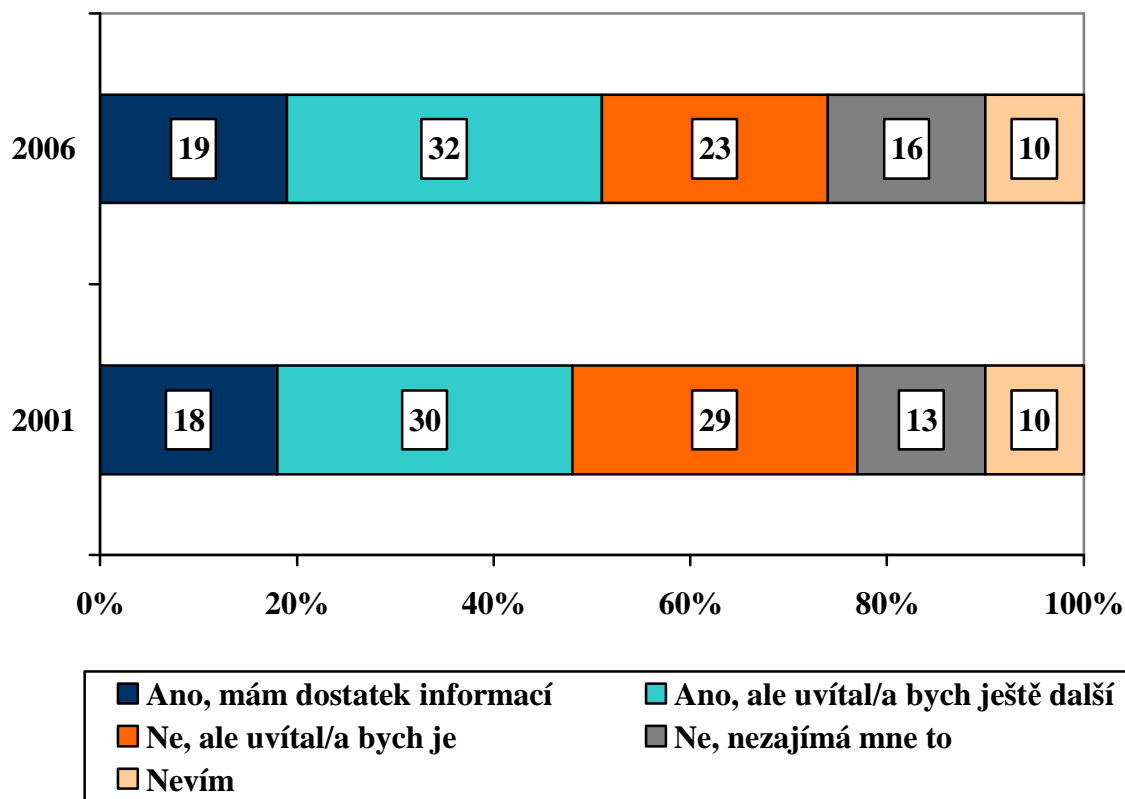
- § názory na současnou situaci (zákony, pomoc poskytovaná obětem)
- § vnímání změn v posledních pěti letech
- § znalost institucí a opatření na ochranu proti domácímu násilí
- § hodnocení jednotlivých ustanovení a postupů proti domácímu násilí

I. POVĚDOMÍ O DOMÁCÍM NÁSILÍ

NEPOUČENOST O TOM, JAK VŮČI DOMÁCÍMU NÁSILÍ VYSTUPOVAT, PŘETRVÁVÁ.

Naprostá většina občanů starších 15ti let (97%) ví nebo alespoň tuší, co pojem „domácí násilí“ znamená, ovšem dostatek informací, jak se domácímú násilí bránit, má stále jen necelá pětina z nich.

„Máte informace, jak se zachovat tváří v tvář domácímú násilí?“

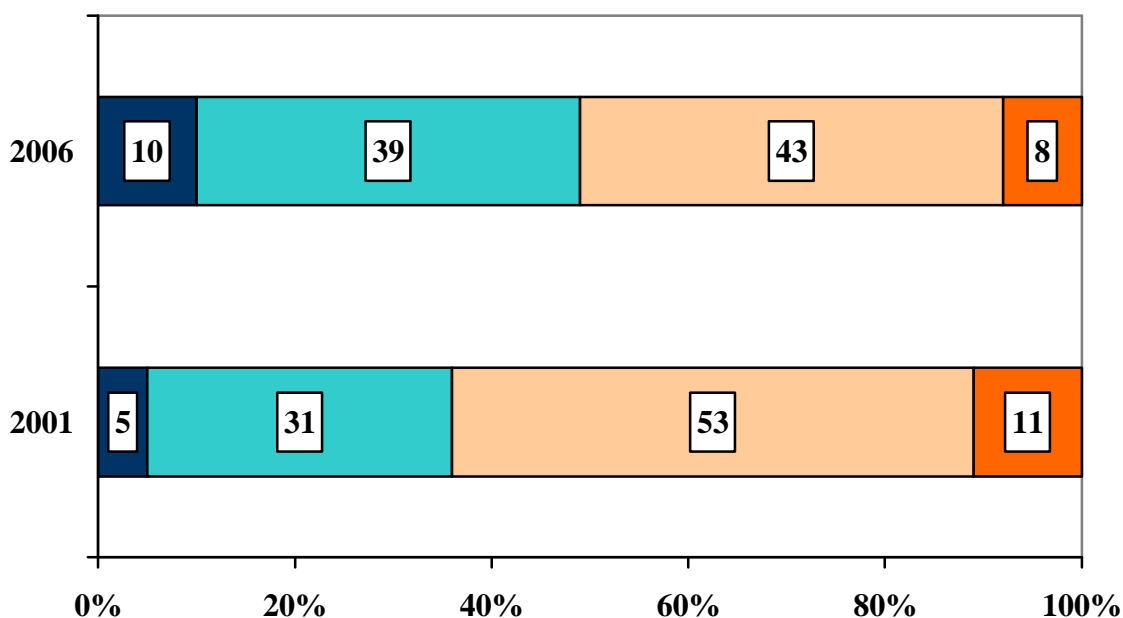

MÝTY O OSOBÁCH, KTERÉ SE DOPOUŠTĚJÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ, POSTUPEM ČASU MIZÍ.

Každý druhý člověk starší 15ti let se domnívá, že
napohled slušní lidé se domácího násilí nedopouštějí.

Je to o 13 % méně než v roce 2001.

**Souhlas s názorem „domácího násilí se dopouštějí osoby,
které jsou na pracovišti známy svým slušným
a společenským chováním vůči svým kolegům“**

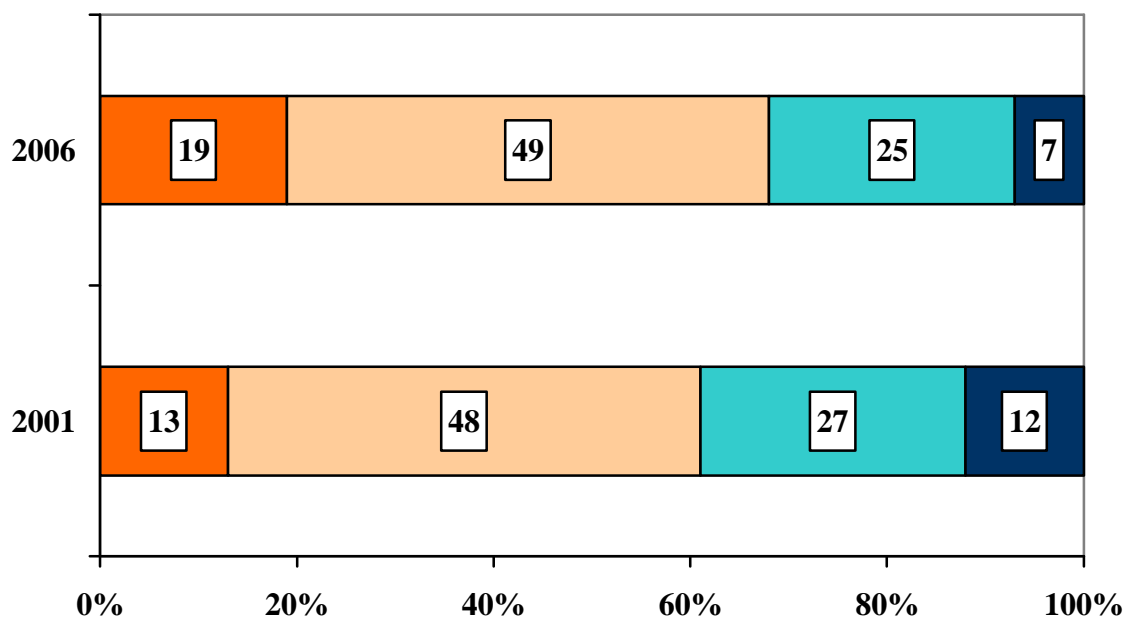

■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

MÝTY O TYPICKÉ OBĚTI SE V PRŮBĚHU DOBY SPÍŠE UPEVNŮJÍ.

Více než dvě třetiny populace ve věku 15 a více let soudí, že oběťmi domácího násilí se zpravidla stávají slabé a bojácné ženy. Je to o 7 % více než v roce 2001.

Souhlas s názorem „obětí domácího násilí se obvykle stávají ‘puťky’ nebo ‘bačkory’, které si nechají vše líbit“

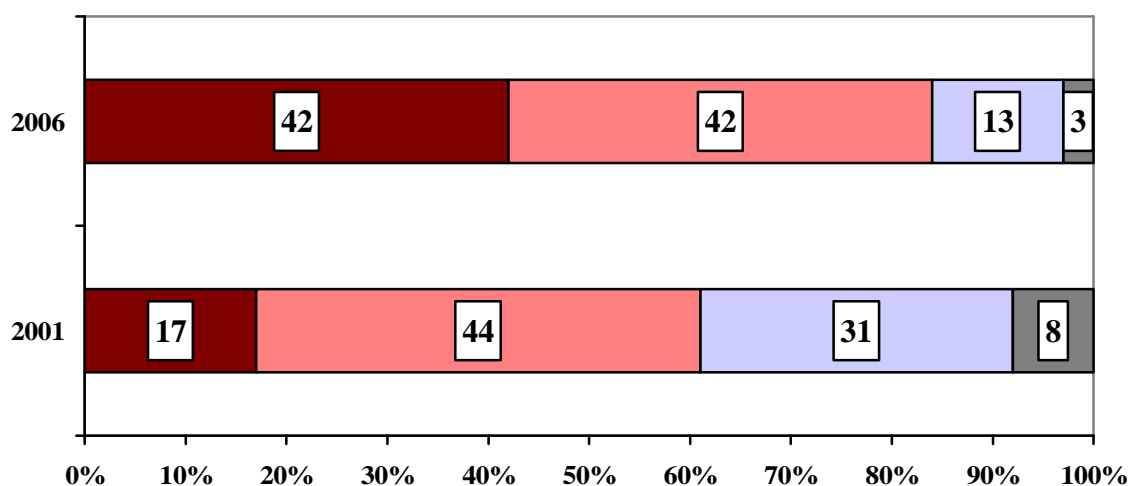
Určitě souhlasí Spíše souhlasí Spíše nesouhlasí Určitě nesouhlasí

II. POSTOJE K DOMÁCÍMU NÁSILÍ

LIDÍ POVAŽUJÍCÍCH DOMÁCÍ NÁSILÍ ZA NALÉHAVÝ PROBLÉM, KTERÝ JE TŘEBA ŘEŠIT, PŘIBÝVÁ.

Velká většina občanů starších 15ti let (84 %) vnímá násilí mezi partnery jako společenský problém, s nímž by měl stát něco dělat. Oproti roku 2001 tento názor výrazně posílil (o 23 %).

Souhlas s názorem „domácí násilí mezi dospělými partnery je problém, s nímž by měl stát něco dělat“

■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

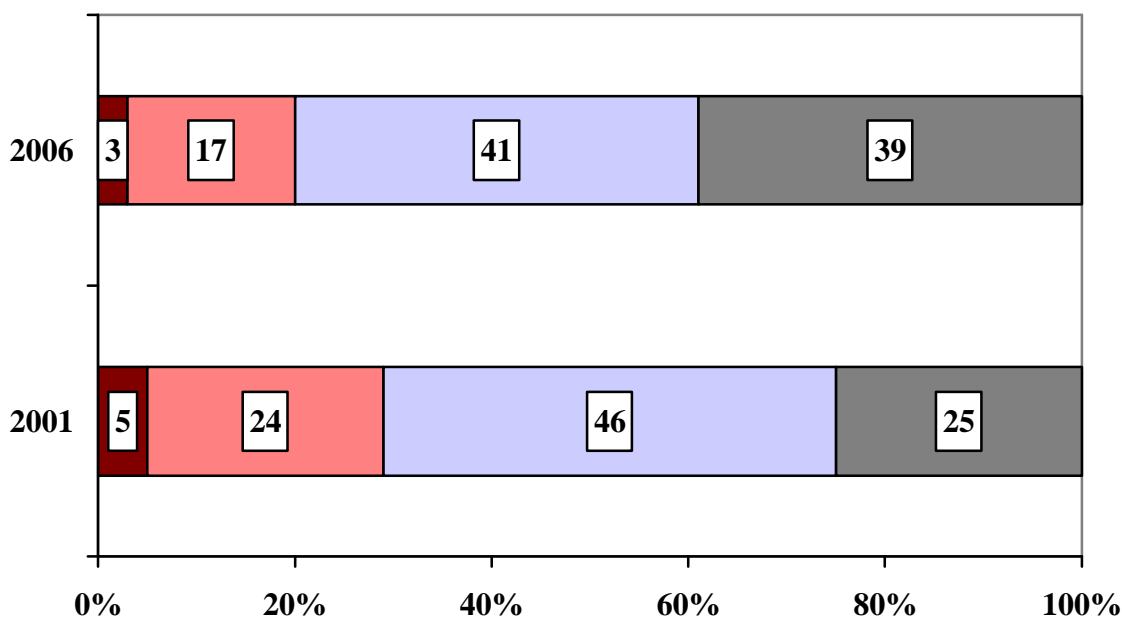
MÍNĚNÍ, ŽE NA ŘEŠENÍ PROBLÉMU DOMÁCÍHO NÁSILÍ RODINA SAMA NESTAČÍ, SE UPEVNŮJE.

O tom, že společnost nemůže domácí násilí tolerovat, protože jej rodina sama nevyřeší, je dnes přesvědčeno

80 % veřejnosti. V porovnání s rokem 2001

je to o 9 % více.

Souhlas s názorem „domácí násilí má společnost spíše tolerovat, protože to stejně vyřeší rodina sama“

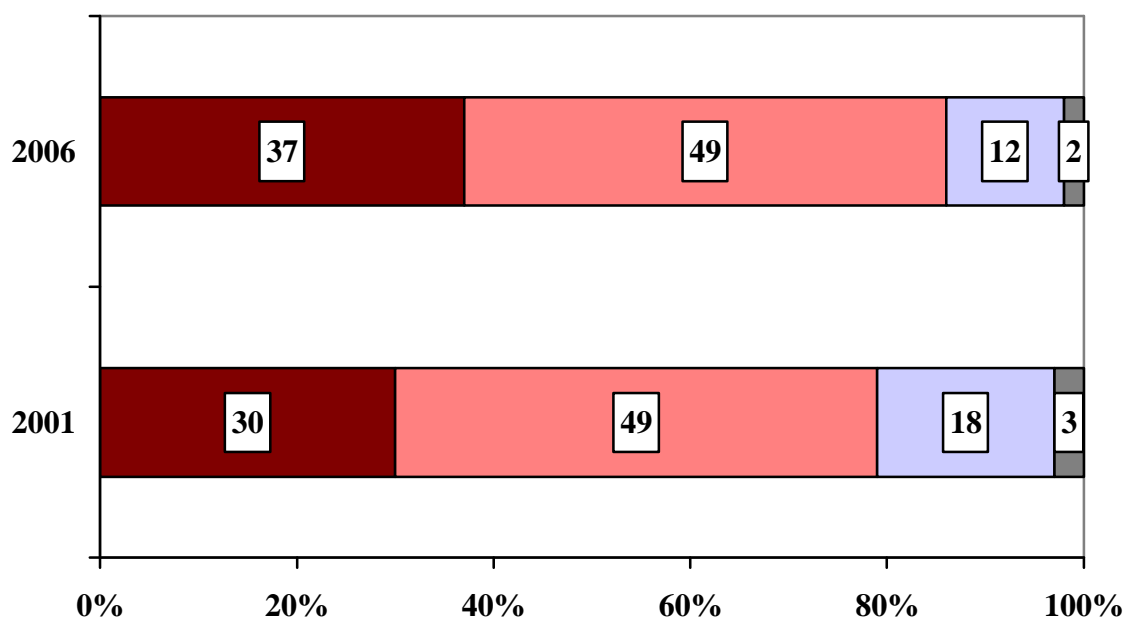

■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

STÁLE VÍCE LIDÍ SE DOMNÍVÁ, ŽE DOMÁCÍ NÁSILÍ SI ŽÁDÁ ZÁSAH OKOLÍ.

Podíl lidí přesvědčených, že k projevům domácího násilí nemůže zůstat okolí (příbuzní, sousedé, lékař, policie) lhostejné, je vysoký a v průběhu času narůstá.

„Myslíte si, že domácí násilí si žádá zásah okolí (např. příbuzných, sousedů, lékaře, policie)?“

■ Určitě ano

■ Spíše ano

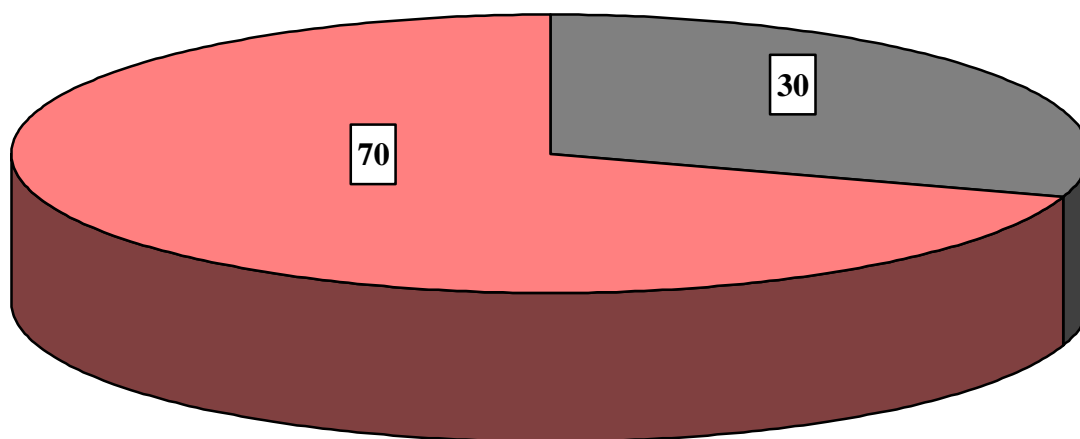
■ Spíše ne

■ Určitě ne

PRIORITNÍ JE OCHRANA OBĚTI DOMÁCIHO NÁSILÍ.

Při zásazích proti domácímu násilí je podle velké většiny občanů (70 %) důležitější ochrana napadené osoby než stíhání násilníka.

„S kterým z následujících dvou výroků spíše souhlasíte?“

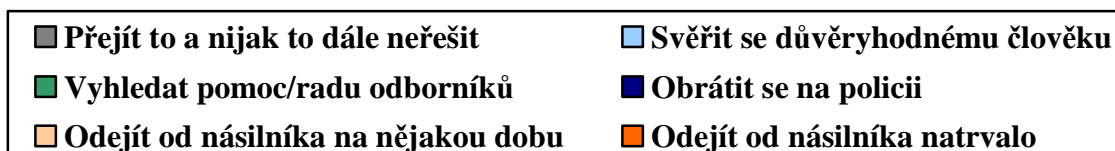
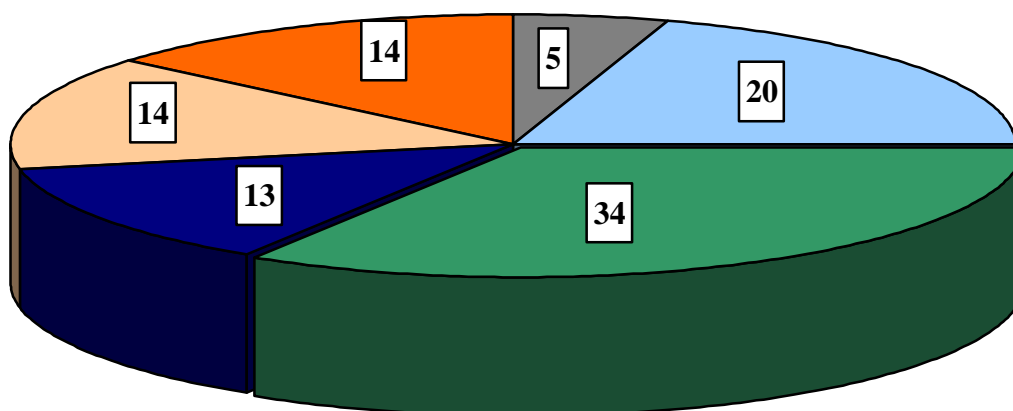

- Při zásazích proti domácímu násilí je třeba se v první řadě zaměřit na stíhání pachatele.
- Při zásazích proti domácímu násilí je třeba se v první řadě zaměřit na ochranu napadené osoby.

OBĚŤ DOMÁCÍHO NÁSILÍ NESMÍ ZŮSTAT PASIVNÍ.

Naprostá většina veřejnosti ve věku 15+ (95 %) je přesvědčena, že již první vážnější napadení nemůže oběť jen tak přejít a nijak ho neřešit. Téměř 30 % doporučuje násilníka alespoň na čas opustit.

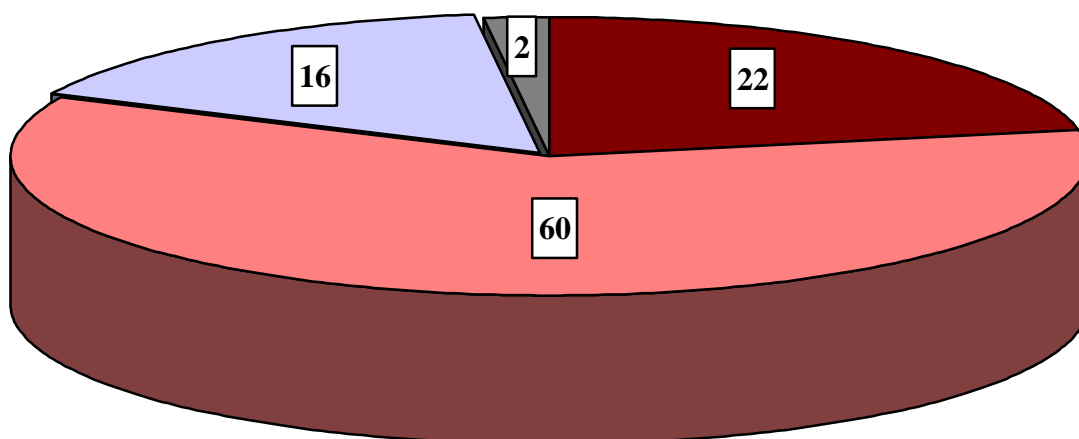
„Jak by se podle Vás měla zachovat oběť při prvním vážnějším fyzickém napadení ze strany partnera/partnerky?“

POCHYBY O MOŽNOSTI ROZPOZNAT DOMÁCÍ NÁSILÍ JSOU ZNAČNÉ.

Čtyři z pěti lidí soudí, že pro okolí je těžké rozpoznat,
jedná-li se o domácí násilí nebo ne.

**Souhlas s názorem „pro nezúčastněnou osobu (příbuzní,
přátelé, sousedé) je často těžké rozpoznat domácí násilí
od méně závažných rodinných potyček“**

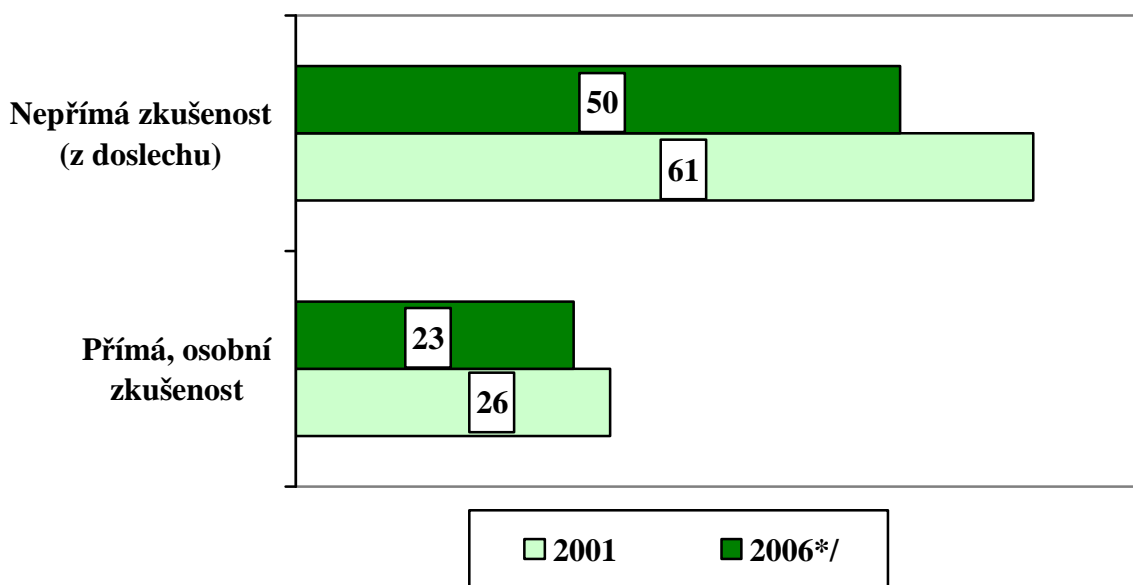
■ Určitě souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Spíše nesouhlasí ■ Určitě nesouhlasí

III. ZKUŠENOST S NÁSILÍM MEZI PARTNERY

NĚJAKOU ZKUŠENOST S DOMÁCÍM NÁSILÍM MEZI PARTNERY MÁ U NÁS POMĚRNĚ HODNĚ LIDÍ.

Každý druhý člověk starší 15ti let ví o nějakém případě násilí mezi partnery z doslechu, téměř čtvrtina s ním má osobní zkušenost (svědek, oběť, násilník).

Zkušenost s domácím násilím mezi partnery
podíl odpovědí „má zkušenost“ v %

*/ v roce 2006 byla respondentům předložena definice domácího násilí, v roce 2001 vypovídali respondenti o svých zkušenostech s partnerským násilím na základě vlastních představ o tom, co je a co není domácí násilí.

O VLASTNÍCH ZKUŠENOSTECH S NÁSILÍM V PARTNERSKÉM VZTAHU HOVOŘÍ 14 % POPULACE STARŠÍ 15TI LET.

Ve výzkumu 13 % respondentů vypovídalo, že se stalo obětí partnerského násilí, 1 % připustilo roli násilníka.

V porovnání s rokem 2001 se podíl obětí nezměnil,
podíl násilníků klesl o 2 %.*

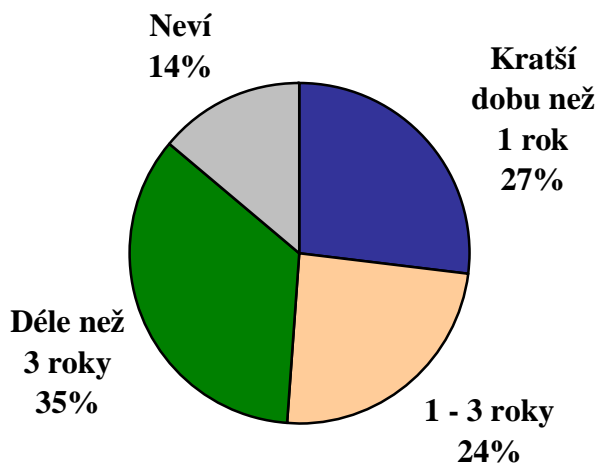
Údaje o podílu lidí se zkušeností s násilím ve vlastním partnerském vztahu jsou založeny na odpovědích osob ochotných o svých osobních zkušenostech hovořit. Podle odborníků představovalo v roce 2001 16 % populace starší 15ti let zasažené partnerským násilím spodní hranici. Lze předpokládat, že i dnes je skutečný výskyt partnerského násilí vyšší.

**/ vzhledem k nízkým četnostem je údaj o podílu násilníků pouze orientační*

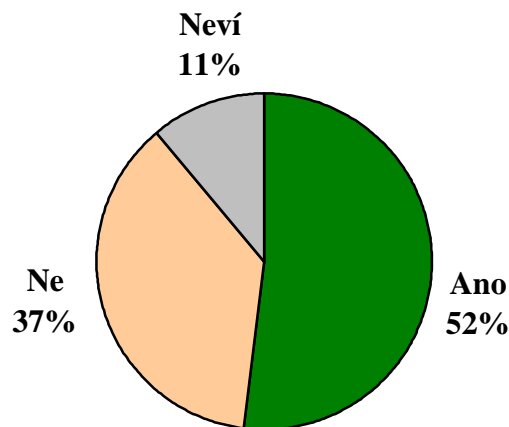
TYPICKÉ ZNAKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ MEZI PARTNERY JSOU STÁLE STEJNÉ.

Většina případů násilí mezi partnery je dlouhodobá (59 %) a má tendenci být stále častější (52 %), velmi často zahrnuje fyzické násilí (81 %) a mnohokrát se odehrává v přítomnosti dětí (57%). K podobným zjištěním dospěl i výzkum v roce 2001.

„Jednalo se o násilí trvající zhruba:“*/

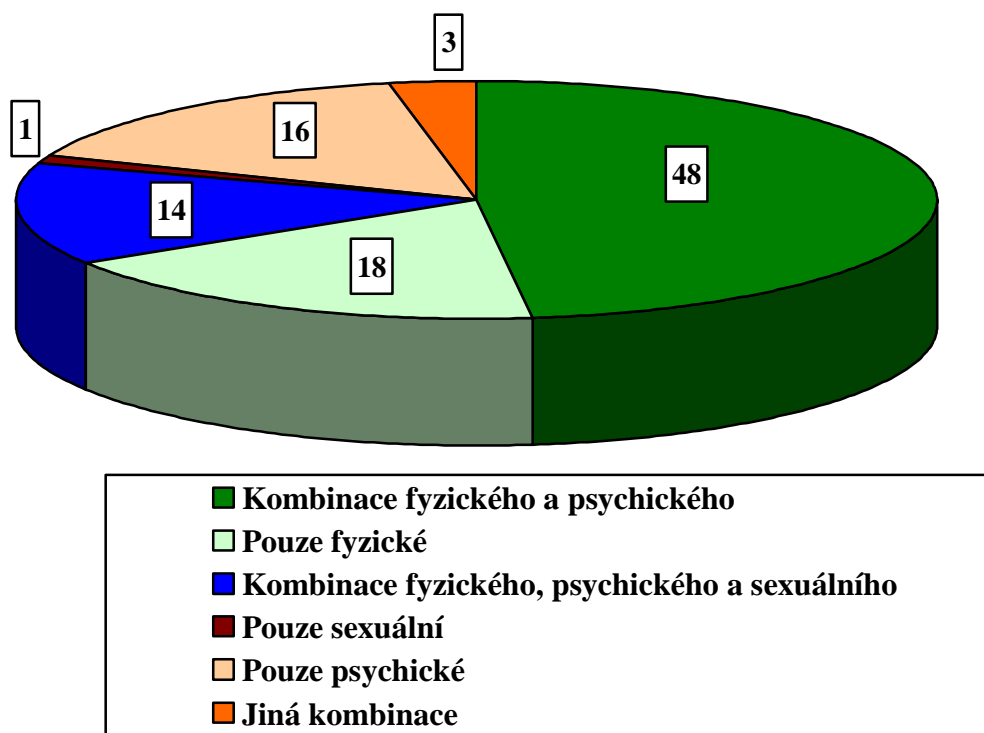
„Jednalo se o násilí, které bylo stále častější?“**/

*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 772

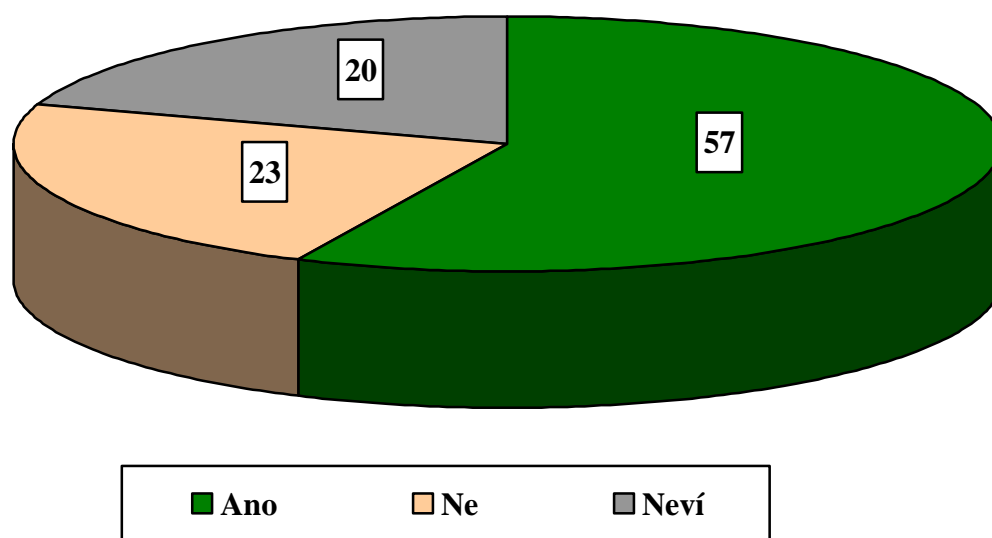
**/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 761

Formy domácího násilí mezi partnery */

*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 770

„Pokud vyrůstaly v rodině nějaké děti, docházelo k projevům partnerského násilí přímo před dětmi?“ **/

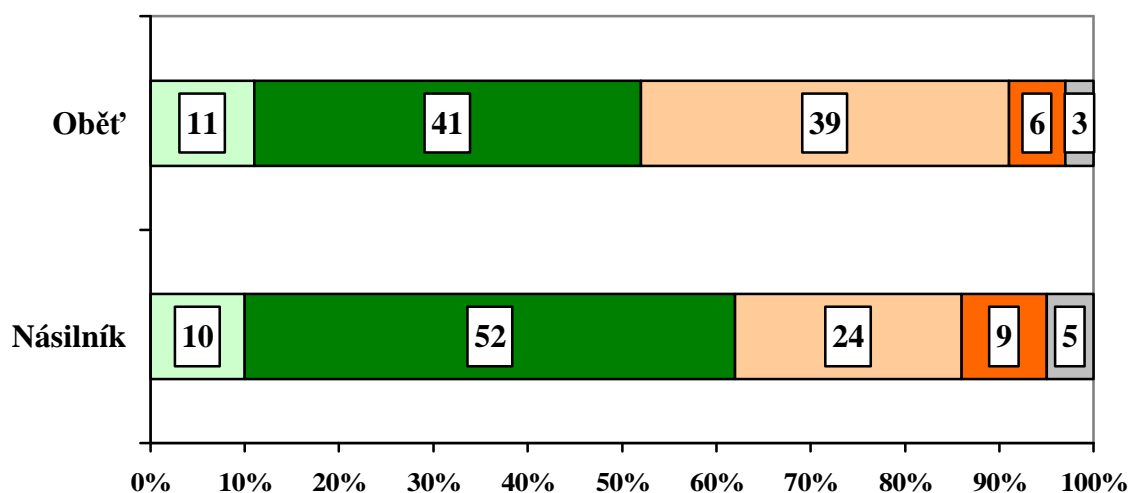

**/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 702

DOMÁCÍ NÁSILÍ MEZI PARTNERY SE VYSKYTUJE VE VŠECH TYPECH RODIN.

Podle výpovědí lidí, kteří znají případy domácího násilí, se násilí mezi partnery často odehrává i mezi vzdělanými osobami (45 % obětí a třetina agresorů má minimálně středoškolské vzdělání) a v rodinách průměrně až nadprůměrně materiálně zajištěných (71 %).

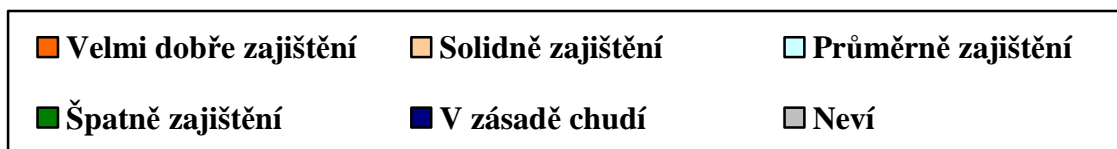
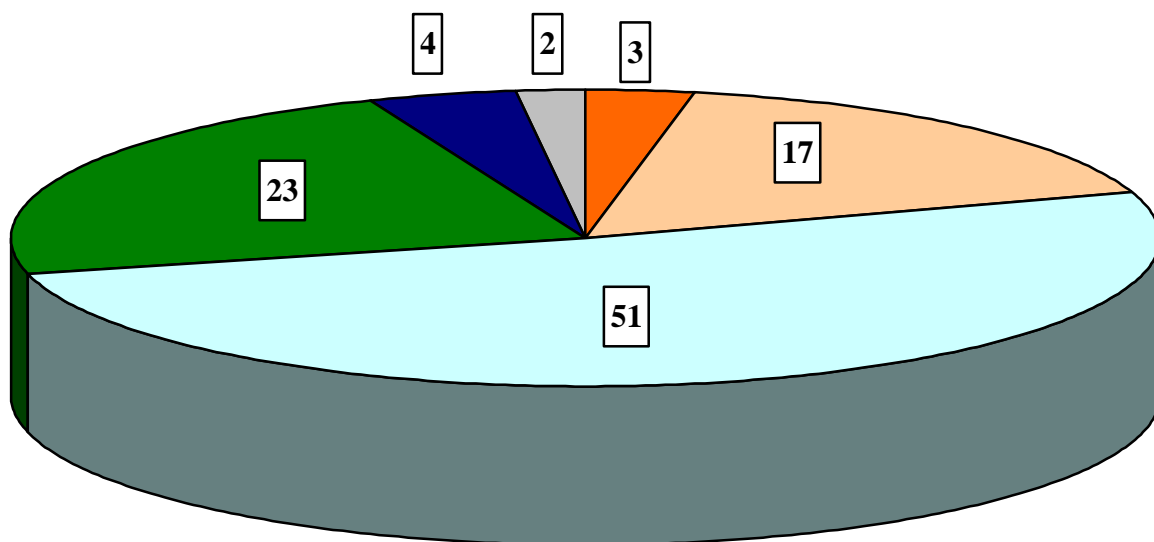
*„Jaké bylo vzdělání obětí násilí a jaké vzdělání měl násilník?“ */*

□ Základní bez vyučení ■ Vyučení bez maturity □ Maturita ■ Vysoká škola □ Neví

*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 572

„Jaké bylo celkové materiální zajištění domácnosti, ve které se odehrálo násilí, o kterém hovoříte?“ */

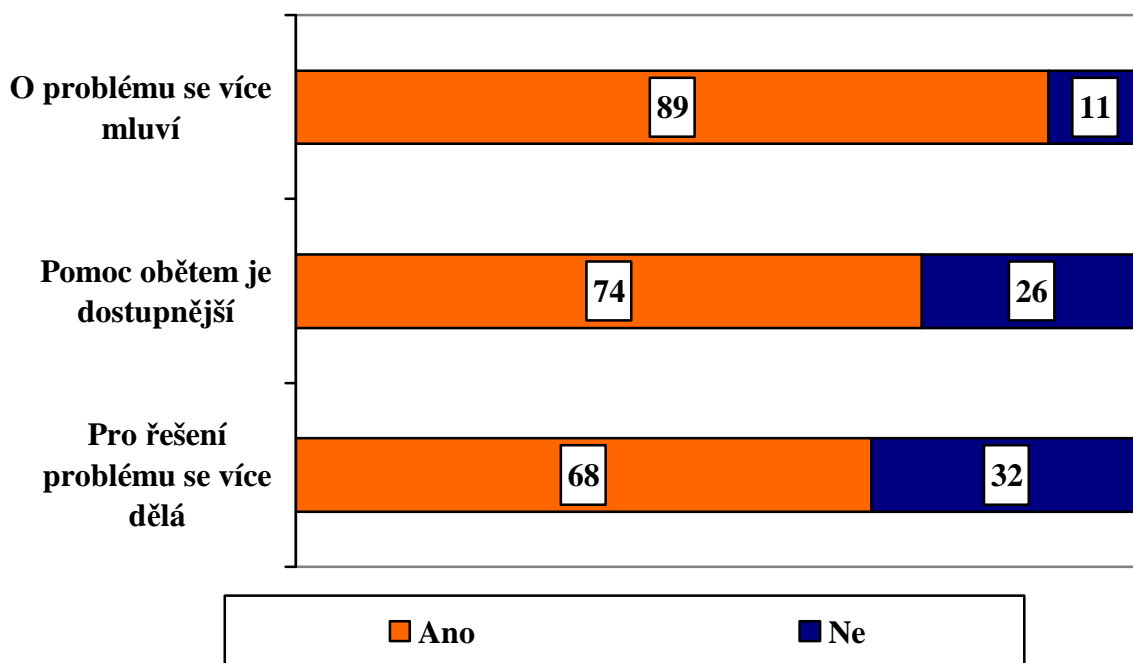
*/ podsoubor respondentů ochotných o svých zkušenostech vypovídat, N = 574

IV. NÁZORY NA OPATŘENÍ PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ

PŘESVĚDČENÍ, ŽE SE ZÁJEM SPOLEČNOSTI
O PROBLÉMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ
VÝRAZNĚ ZVÝŠIL.

Velká většina lidí se domnívá, že dnes se o problému
domácího násilí více mluví (89 %), více se pro jeho
řešení dělá (68 %) a pomoc jeho obětem
je dostupnější (74 %).

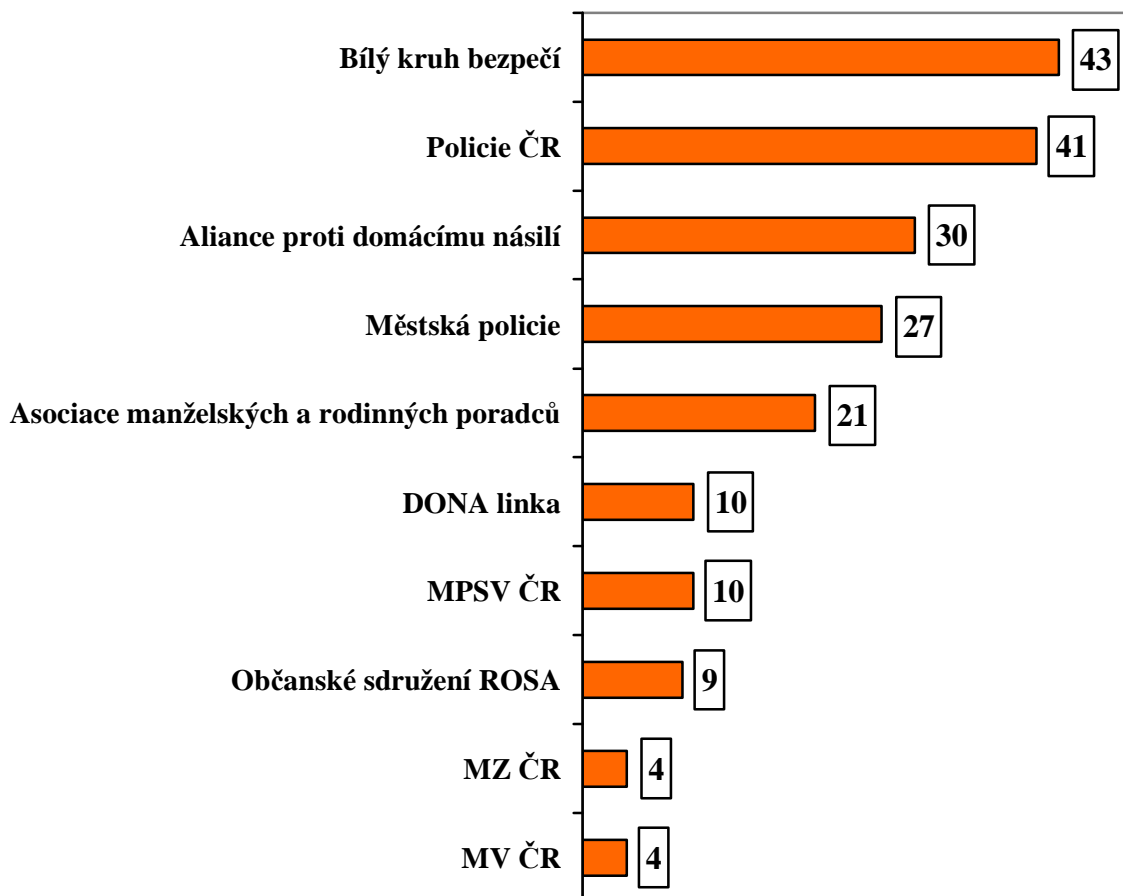
„Řekl(a) byste, že v porovnání se situací před pěti lety:“

ZA INSTITUCI, KTERÁ SE O ŘEŠENÍ PROBLÉMU DOMÁCÍHO NÁSILÍ ZASAZUJE NEJVÍCE, JE POVAŽOVÁN BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ.

BKB označily za instituci nejvíce pomáhající v boji proti domácímu násilí více než čtyři pětiny obyvatel (43 %). Druhé místo náleží Polici ČR (41 %).

*„Z následujících institucí vyberte dvě, které se podle Vás nejvíce zasazují o řešení problémů domácího násilí“ (%) */*

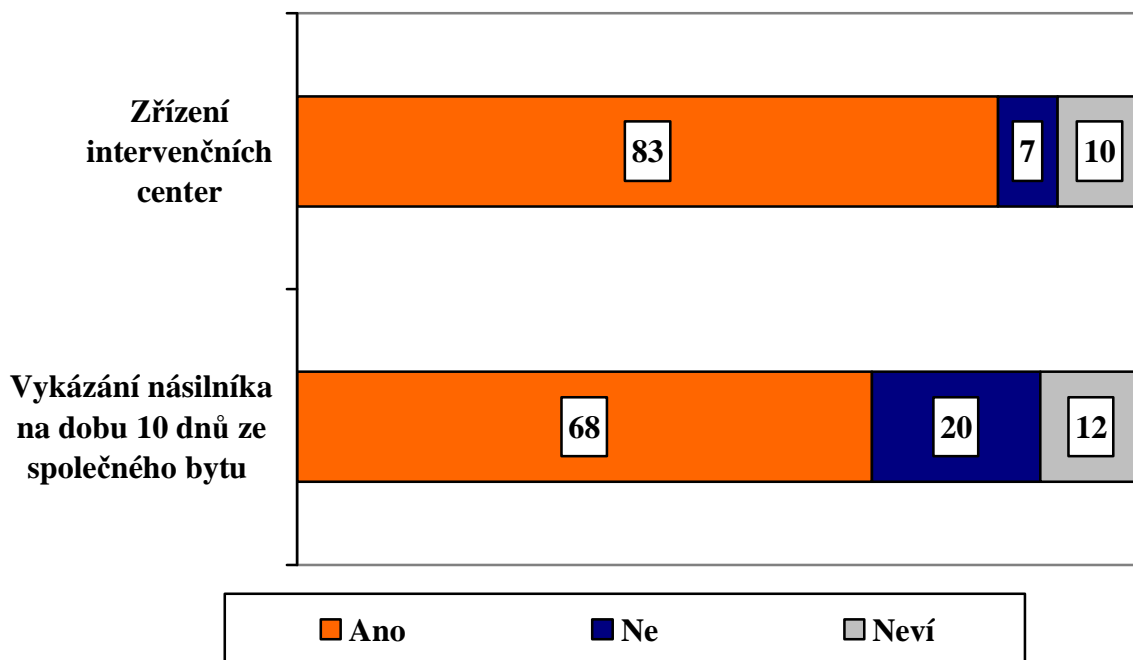

*/ syntetický ukazatel vypočtený z první a druhé volby

ZÁKONNÁ OPATŘENÍ PŘIJATÁ NA OCHRANU PROTI DOMÁCÍMU NÁSILÍ MAJÍ VELKOU PODPORU.

Čtyři z pěti lidí starších 15ti let považují za užitečné zřízení intervenčních center, více než dvě třetiny se domnívají, že dobrým opatřením je možnost vykázaní násilníka z bytu. */

„Považujete takové opatření za užitečné?“

*/ respondenti byli s každým opatřením detailně seznámeni

SHRNUTÍ

V POROVNÁNÍ S ROKEM 2001 SE VNÍMÁNÍ PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ ZMĚNILO K LEPŠÍMU.

Týká se to především:

- posílení názoru, že domácí násilí není okrajová záležitost, ale závažný společenský problém, který vyžaduje zásahy ze strany státu
- růstu přesvědčení, že okolí nemůže zůstat k projevům domácího násilí lhostejné, protože rodina sama na jejich řešení nestačí
- oslabení některých mýtů spojených s výskytem domácího násilí
- registrace zvýšeného zájmu o problematiku domácího násilí ze strany společnosti u běžné veřejnosti
- příznivého ocenění přijatých opatření na ochranu proti domácímu násilí

NĚKTERÉ PROBLÉMY PŘETRVÁVAJÍ.

Jde zejména o:

- pochyby, zda je možné projevy domácího násilí dobře identifikovat a rozeznat od méně závažných rodinných potyček
- nedostatečnou informovanost a bezradnost, jak se tváří v tvář domácímu násilí zachovat
- přetrvávající podléhání mýtům o domácím násilí